

Verslag concept

Interim Statencommissie

Datum	:	20 mei 2019
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. R. Kocken
Commissiegriffier	:	dhr. E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	krijgsmene@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter (plv.)		mw. R. Kocken
Commissiegriffier		dhr. E. Krijgsman
Leden van de commissie	FvD	dhr. E. Jensen, dhr. I. Mantel
	GL	mw. Z. Pels, dhr. R. Cardol, dhr. R. Zaal
	VVD	mw. H. Kaamer van Hoegee, mw. E. Rommel, dhr. B. de Wit
	D66	mw. S. Klaassen, dhr. M. Steeman
	PvdA	mw. S. Doevendans, dhr. L. Voskuil
	PVV	dhr. M. Deen, dhr. N. Kaptheijns
	SP	dhr. W. Hoogervorst
	CDA	dhr. D. Heijnen, mw. W. Koning
	PvdD	dhr. J. Hollebeek, dhr. F. Zoon
	50PLUS/PvdO)	mw. W. van Soest
	CU	dhr. M. Klein
	DENK	--
Gedeputeerden		dhr. J. Bond, mw. J. Geldhof, dhr. C. Loggen, dhr. A. Tekin
Notulist		Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts
Afwezig met bericht		--

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststellen agenda
3. A-agenda Landbouw/Ruimte
 - 3.a. Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening betreffende geitenhouderij
4. B-agenda/Landbouw/Ruimte
 - 4.a. Voornemen tot wijziging Glastuinbouwconcentratiegebied in PRV, kaart 7
5. A-agenda recreatie
 - 5.a. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer
 - 5.b. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Spaarnwoude
6. A-agenda Milieu/Luchtvaart/Schiphol
 - 6.a. Milieu: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling RUD NHN
 - 6.b. Luchtvaart/Schiphol: opheffen gemeenschappelijke regeling Schadeschap Schiphol

Pagina 2

7.	<u>A-agenda Water</u>	
5	7.a.	Voordracht met zienswijze op conceptbegroting 2020 en jaarstukken 2018 Waddenfonds
	8.	<u>B-agenda mobiliteit</u>
10	8.a.	Brief GS aan PS inzake ontwerp-Programma van Eisen openbaar vervoersconcessie Gooi en Vechtstreek
	9.	<u>A-agenda PS-zaken</u>
	9.a	Randstedelijke Rekenkamer: voordrachten voor ontwerpbegroting 2020 en begrotingswijziging 2019
15	10.	<u>Sluiting</u>
20		
25		
30		
35		
40		
45		
50		
55		
60		

Agenda

65 1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom. Met name voor de nieuwe leden wordt de vergaderorde toegelicht, maar dit is ook allemaal te lezen in het Reglement van Orde. Een nieuw aspect is dat – zoals gebruikelijk in PS-vergaderingen – ook in de commissievergaderingen voortaan spreektijden worden gehanteerd. De hoeveelheid spreektijd is afhankelijk van de grootte van de partij. De interim Statencommissie is door het presidium ingesteld voor de bespreking van een aantal onderwerpen waarover besluitvorming wegens de overschrijding van wettelijke termijnen, niet kan worden uitgesteld.

75 2. Vaststellen agenda

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld.

3. A-agenda Landbouw/Ruimte

80 3.a. Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening betreffende geitenhouderij

Dhr. **Verduin** spreekt in namens de LTO. De geitenhouderij is uitgegroeid tot een professionele bedrijfstak waarvan de producten steeds populairder worden in binnen- en buitenland. In Nederland worden 530.000 geiten gehouden, waarvan ongeveer 350.000 op gespecialiseerde bedrijven. De overige dieren betreffen hobby- en gezelschapsdieren. De bedrijven werken aan dierenwelzijn en goede huisvesting, verduurzaming en goede leefomstandigheden. Uit onderzoek door het RIVM blijkt dat mensen die binnen 2 km van een geitenhouderij wonen, een licht verhoogde kans hebben op een longontsteking, maar het is nog niet duidelijk dat dit inderdaad wordt veroorzaakt door de geiten. Q-koorts is niet de oorzaak van het verhoogde risico, omdat sinds 2009 het vaccinatieprogramma wordt uitgevoerd. Voor zover bekend is er ook geen sprake van fijnstof en uitstoot van endotoxine. Naar aanleiding van het onderzoek hebben de meeste provincies een bouwstop aangekondigd, daarom mogen geen nieuwe bedrijven worden gestart of bestaande bedrijven worden uitgebreid. Geitenhouders dringen zelf aan op nader onderzoek naar de gezondheidsklachten van omwonenden, want pas daarna kunnen zij maatregelen treffen. LTO Noord heeft een zienswijze bij de provincie ingediend waarvan de bezwaren nogmaals worden toegelicht.

100 Dhr. **Klein** (CU) vraagt om een inschatting van het aantal bokjes dat op een bedrijf zou worden toegestaan als percentage van het totaal aantal geiten wanneer de wijziging wordt doorgevoerd.

105 Mw. **Rommel** (VVD) constateert dat volwassen geiten binnen 7 dagen moeten worden geregistreerd en lammetjes binnen 6 maanden. Klopt het dat wanneer een lammetje wordt ingeschreven en daarna meteen uitgeschreven, dit niet meetelt?

110 Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of altijd hetzelfde aantal jonge bokjes wordt aangehouden op een bedrijf. Wordt ervoor gepleit hele jonge dieren niet mee te tellen of wordt gedacht aan een andere manier? Hij wacht het antwoord op de vraag van de VVD af.

Mw. **Koning** (CDA) vraagt of het klopt dat toen in december 2018 het aantal werd vastgesteld, er veel geiten zwanger waren maar dat deze bokjes die nog geboren moesten worden, niet meegeteld zijn. Kan een oplossing gevonden worden in het niet meenemen van de bokjes in de telling?

115 Dhr. **Verduijn** antwoordt dat een geit een keer per 3 of 5 jaar 2 lammetjes krijgt, dus 30 tot 40% is nodig voor vervanging van de bestaande veestapel. De overige dieren worden enkel gemolken. 400 van 1.000 dieren krijgen een bokje en een geitje. Het aantal bokjes kent twee pieken per jaar, ongeveer 200 in het voorjaar en 200 in het najaar. De sector wil optimaal transparant zijn. Een onderdeel van het bokjesplan dat is overeengekomen met het ministerie van L&V in 2019, is het vervroegen van de registratie in plaats van binnen de eerste 6 maanden, want dat gaat over het sterftepercentage van bokjes. Onderdeel van het plan van aanpak was om te voorkomen dat bokjes naar mesterijen gaan, want op het eigen bedrijf worden betere resultaten behaald met minder antibioticagebruik en minder dode dieren. De ingezette beweging richt zich op concentratie binnen het bedrijf. Bij registratie binnen 1 week

125

kan er goed gemonitord en bijgestuurd worden op de cijfers. Hij pleit ervoor om naast de volwassen geiten specifiek ruimte te maken voor bokjes, alleen in de periode dat de tijdelijke maatregel geldt.

130 Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat in andere provincies onderzoeken lopen naar de rol van deze tak van veeteelt in verband met het veel vaker voorkomen van longandoeningen bij omwonenden. Voorgesteld wordt eerst de resultaten van deze onderzoeken af te wachten voordat er ruim baan wordt gegeven aan geitenboeren. Klopt het dat na deze wijziging van de PRV ook vergunningaanvragen van voor 10 december 2018 kunnen worden afgewezen?

135 Mw. **Koning** (CDA) hoopt dat GS en PS het ermee eens zijn dat er geen buitenproportionele maatregelen genomen moeten worden, vooral met het oog op het feit dat er in Noord-Holland weinig geiten worden gehouden, ruim 10.000. Daarom moet er enige ruimte worden ingebouwd voor de bokjes en dat is nu niet het geval. In het kader van het dierenwelzijn moeten de bokjes langer op de geitenhouderij gehouden kunnen worden, het gemiddelde sterftecijfer gaat dan omlaag. De periode loopt van 21 dagen tot 6 maanden. Het CDA hoopt op een positief advies van GS ten aanzien van het creëren van ruimte voor de bokjes. Waarom vallen ook de kleine aantallen op kinderboerderijen onder de regeling? Dat was in december 2018 nog niet het geval.

145 Dhr. **Klein** (CU) is blij met het toestaan van registraties van I&R als basis voor het aantal geiten. Het behouden van extra bokjes is goed voor het dierenwelzijn en ook wordt hiermee voorkomen dat er grote concentraties van geiten ontstaan. Het aantal van 10 bokjes was volgens GS een ondergrens voor de periode van maximaal 6 maanden. GS zouden hier later op terugkomen. Graag een reactie van GS op de mogelijkheid om een andere ondergrens te hanteren, zodat lage aantallen op kinderboerderijen niet onder de wijziging vallen.

150 Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt naar een reactie van GS op de mogelijkheid om de geitenstop op te heffen wanneer uit landelijk onderzoek blijkt dat er geen gezondheidseffecten zijn. Eerst werd hierbij vermeld 'het kan' maar nu staat er 'het zal' en dat is een wezenlijk verschil. Graag een reactie van de gedeputeerde.

160 Dhr. **Cardol** (GL) is het eens met het voorstel, maar wacht de reactie van GS op de kan/zal-bepaling af. De wijziging van de verordening mag niet automatisch worden ingetrokken maar moet eerst door PS beoordeeld worden. Men moet kritisch blijven op de omvang van de veestapel in de provincie.

165 Mw. **Rommel** (VVD) meldt dat in de commissievergadering van december 2018 de gedeputeerde aangaf dat er in het afgelopen halfjaar onderzoek zou plaatsvinden op bestaande bedrijven. Hoe gaan GS en PS op de hoogte houden van de voortgang van de lopende onderzoeken? Kan hierop nog invloed uitgeoefend worden? Wat is de stand van zaken?

170 Dhr. **Deen** (PVV) stemt in met de voorgestelde wijzigingen. Het is prima dat wanneer uit onderzoeken blijkt dat er geen risico's zijn, de verordening zal of kan worden aangepast.

Mw. **Klaassen** (D66) ondersteunt de anticiperende acties van GS. Kan het college aangeven waarom niet gezocht is naar een oplossing voor de bokjes, samen met LTO?

175 Gedeputeerde **Bond** meldt dat vanuit IPO landelijke maatregelen getroffen zouden worden met het oog op de mogelijke risico's voor de volksgezondheid, maar een aantal provincies heeft zelf maatregelen genomen en deze verschillen onderling van elkaar. In Noord-Holland komen geen grote concentraties voor zoals in Overijssel en Brabant, de grootste betreft 500 dieren. Door de voorgenomen verplaatsing van een bedrijf uit Overijssel in Enkhuizen met 7.000 dieren heeft de provincie actie ondernomen. Toen is een tijdelijke stop op uitbreiding en nieuwe bedrijven voorgesteld, dat vandaag definitief wordt opgenomen in de verordening. Dit is een tijdelijke maatregel, in afwachting van de resultaten van onderzoeken naar de gevolgen voor de volksgezondheid. Bedrijven werken voortvarend aan verbetering en zij krijgen steeds meer verantwoordelijkheden om de dieren de eerste maanden op het eigen bedrijf te houden (minimaal 30% in 2019 tot 100% in 2022), hetgeen een vanzelfsprekende trend wordt in de sector. GS zijn van mening dat de maatregelen niet disproportioneel zijn en er bestaat geen verschil tussen biologische en normale bedrijven. Met de sector is twee keer overlegd over de voorgestelde wijziging van de verordening, maar het grootste probleem is

190 dat dan tijdelijk voor een periode van 21 dagen tot 6 maanden meer geiten/bokjes gehouden
mogen worden dan in de vergunning wordt toegestaan. Handhaving is ermee bekend dat in
de eerste periode het bokje of geitje bij de moeder moet blijven. Dit is een tijdelijke situatie
vanwege het dierenwelzijn en met het oog op de volksgezondheid, maar uiteindelijk gaat het
bedrijf terug naar de normale omvang met het aantal toegestane vergunde dieren, want de
195 huidige vergunning voor het bedrijf is leidend. De verordening kan geen maatwerk bieden
met een bepaald aantal dieren per bedrijf. De grens van 50 dieren is bepaald vanuit een
praktische insteek, maar de onderzoekers stellen dat het niet uit te sluiten is dat er geen
risico bestaat bij bedrijven met minder dan 50 dieren. Daarom is het aantal van 10 gekozen,
zodat kinderboerderijen niet onder de regeling vallen. De meldingsplicht geldt vanaf 10
dieren. PS worden geïnformeerd zodra sprake is van nieuwe ontwikkelingen. Er vindt een
landelijk onderzoek plaats dat nog ongeveer 2 jaar duurt, waarbij grote en kleine bedrijven
200 steekproefsgewijs worden gecontroleerd. Gedurende deze periode kunnen nieuwe bedrijven
of uitbreiding toegestaan worden.

Gedeputeerde **Geldhof** meldt dat GS het voornemen hebben om te zijner tijd de tijdelijke
205 wijziging aan te passen of op te heffen, maar uiteindelijk besluiten PS daarover wanneer uit
onderzoeken blijkt dat er geen relatie bestaat tussen geitenhouderijen en de
volksgezondheid. Daarom is een 'kan-' bepaling opgenomen. Of de regeling 'zal' worden
ingetrokken, is een bevoegdheid van PS. De datum van publicatie van de regeling in december
2018 geldt voor nieuwe vergunningen, op vergunningen van voor 10 december 2018 is het
alsdan geldende recht van toepassing.

210 *Tweede termijn*

Mw. **Klaassen** (D66) vreest dat er een soort gedoogsituatie ontstaat die kan leiden tot
215 onduidelijkheid voor de bedrijven.

Mw. **Koning** (CDA) sluit zich hierbij aan. Wellicht wordt in de PS-vergadering een motie of
amendement ingediend.

220 Gedeputeerde **Bond** antwoordt dat deze situatie de afgelopen jaren goed is verlopen want de
vergunningen veranderen namelijk niet. Hij verwacht niet dat dit zal veranderen na de
voorgestelde wijziging. Bij meldingen is sprake van een incident en niet van structurele
oorzaken.

225 De **voorzitter** concludeert dat het voorstel als Bespreekstukstuk naar de PS-vergadering wordt
doorgeleid.

4. B-agenda/Landbouw/Ruimte

4.a. Voornemen tot wijziging Glastuinbouwconcentratiegebied in PRV, kaart 7

230 Dhr. **Voskuil** (PvdA) is blij met deze wijziging. Het is een hamerstuk.

Dhr. **Klein** (CU) is positief over de aanpassingen. Zijn er andere gebieden waar de
glastuinbouwconcentratiegebieden proactief door de provincie moeten worden heroverwogen?

235 Dhr. **Cardol** (GL) is er voorstander van om oude kassen snel op te ruimen om criminaliteit en
verrommeling te voorkomen.

240 Mw. **Koning** (CDA) is blij met de aanpassingen want nu kunnen de gemeenten de bestemming
van de kleine kavels wijzigen en samen met bewoners woningbouw realiseren.

Mw. **Rommel** (VVD) is tevreden met het voorstel, met name met het oog op verbetering van
de leefbaarheid in de woonkernen. Het is een hamerstuk.

245 Mw. **Klaassen** (D66) sluit zich hierbij aan.

Gedeputeerde **Geldhof** meldt dat de Statencommissie enkel wordt gehoord en dat het voorstel
niet geagendeerd wordt voor PS. De verplichting tot opruimen kan niet door de provincie aan
de gemeenten worden opgelegd. Volgens de PRV gaat de provincie deze situaties na op
verzoek van gemeenten en treedt hier niet proactief op.

Pagina 6

250

Gedeputeerde **Bond** antwoordt dat de Greenport Aalsmeervisie door zes gemeenten is ondertekend om glastuinbouw te concentreren zodat er grote investeringen mogelijk zijn. Een aantal gebieden valt nu af en op dat moment moet de gemeente overgaan tot opruimen want dat is een verantwoordelijkheid van gemeenten.

255

De **voorzitter** constateert dat de bespreking van dit B-agendastuk is afgerond.

5. A-agenda recreatie

260

5.a. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

265

Dhr. **De Wit** (VVD) heeft geen bezwaren tegen de door het algemeen bestuur genomen besluit. Hoe zit het precies met de kosten die veranderen door toevoeging van een aantal hectaren in de GR? Hoe zit het met de procentuele toename van het aantal hectaren ten opzichte van procentuele toename van de totale kosten? Hoe verhouden deze zich tot elkaar? De bestaande begroting kent voldoende middelen om het additionele gebied mee te nemen, daarom is er geen bezwaar tegen vergroting van het gebied.

270

Mw. **Doevendans** (PvdA) vindt het een hamerstuk. Zij geeft complimenten voor het meer SMART formuleren van de gebiedsplannen.

Mw. **Klaassen** (D66) vindt het een hamerstuk. GS worden gecompimenteerd met het feit dat er gewerkt wordt aan een gebiedsvisie of een ambitiedocument.

275

Gedeputeerde **Tekin** heeft de exacte verhouding tussen hectaren en kosten nooit berekend. De verhouding 75/50 was scheef. Bij de andere recreatieschappen heeft de provincie een aandeel van ongeveer 50%, daarom wordt dit teruggebracht naar 65 in het eerste jaar en naar 50 in het tweede jaar. Het algemeen bestuur van het recreatieschap heeft dit geaccepteerd. In PS zullen de gebiedsvisies binnenkort nader aan de orde komen en daarbij wordt het advies van een externe partij over de recreatieschappen betrokken.

280

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

285

5.b. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Spaarnwoude

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

290

6. A-agenda Milieu/Luchtvaart/Schiphol

6.a. Milieu: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling RUD NHN

295

Dhr. **De Wit** (VVD) ondersteunt de noodzakelijke naamswijziging, maar consistentie tussen naam en activiteiten is minder belangrijk dan consistentie tussen de activiteiten en de naam, want de kracht van het merk zit in de betekenis voor bedrijven en inwoners. De kosten kunnen binnen de begroting worden gefinancierd, het voorstel wordt ondersteund.

Dhr. **Klein** (CU) vraagt naar de noodzaak van het met terugwerkende kracht wijzigen van de naam.

300

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt waar de communicatie verkeerd is gegaan, aangezien het besluit tot naamwijziging reeds op 14 juni 2018 genomen is.

305

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat het bestuur een jaar geleden rond deze tijd besloten heeft om per 1 januari de wijziging door te voeren, maar vanwege de vele partijen die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling, is het bereiken van overeenstemming niet tijdig gelukt. Vandaar het voorstel om dit met terugwerkende kracht te doen. De OD moet altijd de kerntaken uitvoeren en met name de VTH-taken voor de provincie en daar wijzigt de naamswijziging niets aan.

310

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

6.b. Luchtvaart/Schiphol: opheffen gemeenschappelijke regeling Schadeschap Schiphol

Dhr. **Voskuil** (PvdA) vindt het een hamerstuk.

315

Dhr. **Steeleman** (D66) ondersteunt het voorstel. Gesuggereerd wordt na te gaan of dit de juiste wijze is geweest om schades af te handelen.

320

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat de regeling nog een jaar van kracht blijft. Het wordt nu overgeheveld naar RWS vanwege de verandering van de Luchtvaartwet door de minister. De besliscommissie was in feite het besluitvormende orgaan en niet het bestuur. Het voorstel wordt voorgelegd aan de minister, maar er wordt vanuit gegaan dat de uitvoering door RWS hetzelfde blijft.

325

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

7. A-agenda Water

7.a. Voordracht met zienswijze op conceptbegroting 2020 en jaarstukken 2018 Waddenfonds

330

Dhr. **Zaal** (GL) constateert dat GS geen aanleiding zien om een zienswijze in te dienen, net zoals dat in 2018 en 2019 het geval was. Het Waddenfonds vraagt opnieuw om extra middelen voor 2020, 2021 en 2022 – en dat is de derde keer in zes jaar – voor een incidentele uitbreiding van de organisatie voor een half miljoen euro per jaar voor 5 extra fte. Dat verzoek rechtvaardigt een kritische blik, want in zes jaar is sprake van een toename van 55%. De onderbouwing van deze aanvraag is niet helemaal correct. Er wordt ten onrechte gesteld dat PS de kosten in 2013 hebben gemaximeerd op 5% maar dat plafond gold pas per 2015. Ook wordt gesteld dat de Noordelijke en Randstedelijke rekenkamers in hun rapport hebben gesteld dat de uitvoeringsorganisatie te krap bemenst is, maar dit is geen correcte weergave van de constatering van de rekenkamers. De rekenkamers stellen dat een vast percentage geen goed uitgangspunt is en doen de aanbeveling om eerst een taken/middelendiscussie te voeren en daarna het budget te bepalen. De rekenkamers zeggen dus iets over het systeem van budgettering, maar niet over de omvang. Het bestuur heeft in 2018 opdracht gegeven om de kwaliteit en capaciteit van de uitvoeringsorganisatie te toetsen. In de bijbehorende documenten staat vermeld dat de analyse is gemaakt maar ook dat deze nog gemaakt moet worden. Uit de antwoorden op technische vragen blijkt dat de resultaten van de onderzoeken wel beschikbaar zijn. Er staat dus een aantal onjuistheden in de tekst. Hoe zijn de onderzoeksresultaten verwerkt in de begroting? Het Waddenfonds stelt dat eind 2020 zodanige stappen zijn gezet dat de capaciteitsuitbreiding vanaf dat moment niet meer nodig is en men terug kan naar het niveau van 5%. Kennen GS de resultaten van het interne onderzoek naar de bedrijfsvoering en hoe zijn die verwerkt in de conceptbegroting? Hoe kijken GS naar het onderzoek door de rekenkamers en hun opvatting over het systeem van budgettering in plaats van over de omvang? Hebben GS er vertrouwen in dat het Waddenfonds na 2022 een einde maakt aan de incidentele budgetuitbreiding en waarop is dat vertrouwen gebaseerd?

335

340

345

350

355

Dhr. **Zoon** (PvdD) stemt ermee in om geen zienswijze in te dienen. Het Waddenfonds is ontstaan uit de commissie Meijer voor natuurontwikkeling. Hieruit is een verdeling van 50/50 economie en natuurontwikkeling voortgekomen, maar uit de jaarstukken blijkt dat economie altijd boven ecologie komt. Bij de aangekondigde midtermreview zal de PvdD hier dieper op ingaan, want hier moet verandering in komen.

360

Dhr. **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de vragen van GL. Kunnen er efficiëncyclagen gemaakt worden in het aanvraagproces om de doelen te realiseren met zo weinig mogelijk middelen en dat de tijdelijkheid inderdaad tijdelijk is? In de begroting moet meer aandacht komen voor de verdeling van de middelen tussen economie en ecologie. Kunnen GS een duiding geven van projecten en initiatieven in 2020 om het aanwenden van de middelen conform de doelstelling te realiseren?

365

370

Dhr. **Deen** (PVV) was in 2016 al niet erg enthousiast over het investeringskader en dat is nog steeds het geval voor een bepaald deel. Wat wordt verstaan onder duurzame energiehuishouding? Wordt er ruimte geboden voor zonneparken en/of windturbines en zo ja, op welke wijze.

375 Mw. **Koning** (CDA) constateert dat er meer geld nodig is voor incidentele uitbreiding van de interne organisatie. Is dit een eenmalige versterking of worden er meer verzoeken verwacht? Blijkt uit de tekst op pagina 14 dat er mogelijk meer geld nodig is voor de bedrijfsvoering bovenop de geraamde bedragen in de begroting?

380 Gedeputeerde **Loggen** meldt dat de Wadden een zeer kwetsbaar gebied vormen waar overheden veel aandacht voor hebben. Dat was een van de redenen voor het instellen van het Waddenfonds dat uiteindelijk is gedecentraliseerd naar de provincies met het oog op het handhaven van een één en ongedeeld wad. Dit wordt uitgevoerd door een kleine organisatie met een hecht team, maar twee oorzaken hebben geleid tot meer personele kosten. Er waren
385 namelijk 2 menselijke terminaal ziek (de directeur en een medewerker) die beiden moesten worden vervangen en dat had een grote weerslag op het kleine team. De tweede oorzaak is het investeringskader Wadden en de behoefte van het gebied en betrokken provincies aan een meer integrale benadering van projecten met een meerjarige financiering voor een integrale projectinvulling. Dat was in het verleden niet mogelijk waardoor er te weinig onderlinge
390 samenhang tussen projecten bestond. Als voorbeeld wordt genoemd het project versterking van de Prins Hendrikzanddijk, dat zowel economie als ecologie betreft. De natuur wordt versterkt maar er wordt ook een fietspad aangelegd. De grafiek laat een trend zien die in het midden uitkomt. In het begin van de vorige periode is er al aangedrongen op meer aandacht voor economie. Een van de belangrijke investeerders in het investeringskader is het
395 Waddenfonds en voor een beoordeling van de integraliteit van de projecten, is meer capaciteit noodzakelijk dan in het verleden het geval was, zodat de kwaliteitsslag gemaakt kan worden, want ook uit het rapport van de rekenkamers blijkt dat de bezetting minimaal is. De eilanden streven ernaar zo duurzaam en energieneutraal mogelijk te worden en daarvoor is een thema in het investeringskader opgenomen, zodat het Waddenfonds hier aanzienlijk aan kan
400 bijdragen. Al in het verleden hebben de eilanden aangegeven dat zij niet zitten te wachten op windmolens, dus de mogelijkheid dat deze daar neergezet worden, is niet zo groot.

Tweede termijn

405 Dhr. **Zaal** (GL) verzoekt de gedeputeerde om in een in te dienen zienswijze aandacht te vragen voor correctie van de feitelijke onjuistheden en slordigheden in de tekst.

Dhr. **De Wit** (VVD) verzoekt GS PS te informeren wanneer de uitvoering van de projecten niet conform de plannen verloopt. Hij verzoekt de koppeling tussen de verhalen en doelstellingen
410 achter de projecten en de cijfermatige berekening in de komende begroting nader uit te werken en te versterken.

Gedeputeerde **Loggen** zegt toe in de toekomst meer aandacht te vragen voor het voorkomen van feitelijke onjuistheden en slordigheden in de tekst, maar deze boodschap kan via de
415 bestuursleden namens de provincie worden overgebracht. Voorgesteld wordt om een technische briefing te organiseren waarin ook de nieuwe Statenleden worden geïnformeerd over de achtergronden en gevolgen van het rekenkamerrapport en over de positie van Noord-Holland en de andere provincies.

420 De **voorzitter** constateert dat na de zomer een technische briefing zal worden georganiseerd nadat het eerst op de agenda van de nog in te stellen Commissie Water is besproken. Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor PS.

8. **B-agenda mobiliteit**
425 8.a. Brief GS aan PS inzake ontwerp Programma van Eisen openbaar vervoersconcessie Gooi en Vechtstreek

Dhr. **Hoogervorst** (SP) is erg bezorgd over de ontwikkelingen rond het OV in de provincie in het algemeen en in deze regio in het bijzonder. In het ontwerp-PvE wordt aangegeven dat de
430 gemeenten in het concessiegebied zijn benaderd om een visie te geven op het OV in hun gebied. Wat is er in het PvE opgenomen om tegemoet te komen aan de grootste zorgen van gemeenten, zoals de beschikbaarheid van OV voor mensen die op grotere afstand van een halte of knelpunt wonen? Uit signalen blijkt dat gebruikers van de gewone lijnbussen zich zorgen maken over de bereikbaarheid van het zwembad, de bibliotheek, het buurthuis en het
435 zorgcentrum. De SP stelt voor om in het PvE op te nemen dat deze openbare en essentiële

voorzieningen voor de leefbaarheid altijd op maximaal 250 m van een bushalte bereikbaar blijven. De concessie wordt in drie tijdsdelen opgeknipt. Bij het gereedkomen van HOV 't Gooi wordt een sneller verbinding aan het netwerk toegevoegd, maar dat heeft ook nadelen. Het levert voor de OV-gebruikers onzekerheid op: het verliezen van belangrijke verbindingen en
440 een grote stem van de concessiehouder in evaluatiemomenten voorafgaande aan een nieuwe fase in de concessie. Welke rol kunnen PS innemen bij de overgang van de oude naar de nieuwe fase en met welk gewicht? Het doel om in 2030 volledige emissieloos OV-materiaal te gebruiken wordt ondersteund. Hoe wordt voorkomen dat de aanschaf van emissieloos materiaal door de concessiehouder leidt tot onwenselijke aanpassingen in de dienstregeling?
445 In het PvE wordt 3% van het jaarbudget opzij gezet voor nieuwe mogelijkheden die nog ontwikkeld moeten worden. Is het mogelijk om deze 3% ongebruikt te laten en extra aan het budget toe te voegen? In hoeverre kan het jaarbedrag van 10 miljoen euro voor de concessie nu nog verhoogd worden?

450 Mw. **Doevendans** (PvdA) constateert dat het document de sfeer ademt van ouderwetse mobiliteit en OV. Het budget richt zich op wat hiervoor geleverd kan worden in plaats van te focussen op de behoefte. Alle aandacht richt zich op het HOV, maar minder op de lokale busverbindingen en op initiatieven vanuit de samenleving zoals een buurtbus. Bij een grote behoefte aan een buurtbus zou hierin kunnen worden voorzien door de concessiehouder. Er
455 wordt pas op een laat moment – in 2019 – aandacht besteed aan zero emissie, terwijl de start is voorzien voor 2025. Is er al duidelijkheid over mogelijk aanvullende subsidies vanuit de provincie? De aandacht voor arbeidsvoorwaarden van chauffeurs zoals rust- en rijtijden en pauzevoorzieningen, ontbreekt. Zijn er mogelijkheden om deze kleine OV concessie onder te brengen bij een volgende concessie voor een ander gebied? Dat levert meer continuïteit op.
460 Men mist de communicatie met bijvoorbeeld Flevoland over vervoer naar scholen, evenals de vergrijzing in het gebied dat zal leiden tot minder fietsgebruik en meer gebruik van de auto.

Dhr. **Klein** (CU) vindt het jammer dat de nota van beantwoording niet is toegevoegd, want nu zijn de reacties van gemeenten niet bekend. Uit de samenvatting van deze reacties blijkt dat
465 gemeenten bezorgd zijn over de beschikbaarheid van het OV voor mensen die op grotere afstand van haltes of knooppunten wonen. Tevens geven zij aan dat in dorpen en in buitengebieden minimaal het behoud van bestaande lijnen en frequentie voorop moeten staan. GS hebben hier echter niet op gereageerd, maar hoe gaan GS met dit signaal om? Op pagina 15 staat vermeld dat als in periode 1 een traject uitvalt, dit in fase 2 niet meer mag worden toegevoegd omdat dan de dienstregeling weer verandert en dat zou lastig zijn voor
470 de reiziger. Voorgesteld wordt deze zin weg te laten. Op pagina 17 staat vermeld dat minimaal 70% van het aantal gewogen dienstregelingsuren moet worden ingevuld, maar waarom kiezen GS voor zo'n laag percentage? Frequentie verbindingen op pagina 22: hier staat welke verbindingen uit haltes categorie 5 moeten bestaan, maar er is niets vermeld over
475 de frequentie. Kan dit ook een keer per half uur zijn?

Mw. **Klaassen** (D66) worstelt met het ontbreken van de zienswijzen van gemeenten. Er kan nogal onrust ontstaan bij de bewoners over de invulling van de lijnen, daarom wordt voorgesteld om aan het deel over participatie, onderdeel 17, duidelijk toe te voegen welke
480 vragen aan de concessiehouder over de betrokkenheid van de bewoners gesteld worden. GS worden verzocht om aandacht te besteden aan de input van gemeenten, namelijk of de bestaande lijnen en frequenties behouden kunnen blijven. Hoe gaan GS hiermee om? Het zero-emissie vervoer krijgt pas over vijf jaar echt een boost. Waarom is hiervoor gekozen en niet voor bijvoorbeeld het aan het begin vaststellen van een bepaald percentage van bussen die ergens aan moeten voldoen?
485

Dhr. **Heijnen** (CDA) kan zich vinden in de uitgangspunten, meer flexibel OV, aansluiting op knooppunten en gebruik van de fiets. Men is tevreden over het uitgebreide duurzaamheidsplan in het PvE. De gefaseerde aanpak wordt ondersteund. Fase 1 gaat door op
490 het huidige netwerk, fase 2 ziet op het moment dat de HOV klaar is en fase 3 geldt voor de tweede helft. Over fase 2 heeft men specifieke vragen en aandachtspunten. Fase 2 gaat uit van langere afstanden tot haltes. Voor degenen die geen fiets kunnen gebruiken, wordt naar alternatieven gezocht, maar aan welke alternatieven wordt gedacht? Is een combinatie mogelijk met gemeentelijk doelgroepenvervoer? Welke rol spelen GS bij de invulling hiervan?
495 In fase 2 ligt de focus op R-net verbindingen, 320 en het spoor. Beide zijn oostwestverbindingen. Waarom worden geen garanties gesteld aan het aantal noord-zuidverbindingen in deze concessie? In het PvE is gesteld dat een aantal toeristische

500 bestemmingen bereikbaar moet blijven, maar er is sprake van een limitatieve opsomming van bestemmingen. Is dit alles? Er wordt weinig gezegd over speciale OV-tickets voor toeristen. Zijn GS het ermee eens dat dit moet worden uitgebreid? In het PvE wordt alleen Nederhorst den Berg aangegeven als bereikbare kern maar Wijdmeren wordt niet vermeld. Klopt het dat de andere kernen niet voorzien hoeven te worden van een busaansluiting? Dat is onwenselijk. Hoe blijft de bereikbaarheid van het ziekenhuis Tergooi gegarandeerd, want dit is niet bereikbaar met de nieuwe HOV-lijn. De zienswijzen zijn niet openbaar gemaakt voor PS.

505 Daarom de vraag, hoe hebben de gemeenten gereageerd op het PvE?

Mw. **Kaamer van Hoegee** (VVD) vindt het bijzonder dat PS enkel een advies mogen uitbrengen op zo'n belangrijk document als een PvE en dat GS hierover besluiten, want de inwoners zullen straks bij PS klachten gaan indienen. GS hebben goed geluisterd naar de opmerkingen in de commissiebehandeling, want er is een en ander veranderd in de uitgangspunten. Het valt op dat de looptijd van de concessie is veranderd van 8,5 naar 9,5 jaar. Kunnen GS de reden hiervoor aangeven? Het valt op dat de afstand van de bushalte tot de ingang van het ziekenhuis wat lang is, vooral voor mensen die slecht ter been zijn.

510 Amsterdam doet er alles aan om ook de regio te promoten. Onderdeel daarvan is het Muiderslot. De halte hier is enige tijd gelden vervallen en deze verbinding komt niet terug in het PvE. Is het mogelijk deze verbinding alsnog op te nemen of moet dit met een buurtbus gerealiseerd worden? Eerder is aangegeven dat GS ervan uitgaan dat men op de fiets naar een knooppunt gaat, maar dat er wel een onderliggend netwerk beschikbaar blijft. In de stukken lijkt dit toch anders in elkaar te zitten. Graag een toelichting.

515

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt specifiek aandacht voor ouderen en gehandicapten die van het OV gebruik moeten maken. Wordt de bereikbaarheid van ziekenhuizen en doctoren meegenomen in het PvE? Hoe staat het met de afstanden? 250 m naar een bushalte is veel en in Amsterdam moeten mensen zelfs 800 m lopen naar de volgende bushalte. Zij vraagt om een toelichting op 'het realiseren van OV met zoveel mogelijke maatschappelijke meerwaarde' en over de keuzemogelijkheden naast de verplaatsingsmogelijkheden.

520

525

Dhr. **Kaptheijns** (PVV) sluit zich aan bij de gestelde vragen over de frequentie en bereikbaarheid van haltes en primaire plekken in gemeenten die bereikbaar moeten blijven. De PVV is tevreden over het uitlezen van opnames bij incidenten, dat klinkt veelbelovend. De PVV is er voorstander van om waar nodig, beveiligers op lijnen in te zetten. Voor mensen die zich misdragen, moet een maximaal reisverbod worden toegepast.

530

Dhr. **Zoon** (PvdD) is verbaasd over de ondergrens van 70% dienstregelingsuren. Omdat de maatschappelijke meerwaarde van het OV zeker wordt ondersteund en van groot belang is, zou er voor 100% gekozen moeten worden. De zero emissie is heel belangrijk maar mag niet ten koste gaan van het geld dat besteed wordt aan OV. Daar wordt een aparte subsidie voor gereserveerd, maar dan moet zero-emissie als voorwaarde worden opgenomen, zeker gezien de oprekking van de termijn van de concessie naar 9,5 jaar. Aanvullende mobiliteitsoplossingen: wordt onderzocht om de moeilijk bereikbare plekken via een centrale opstaptelek bereikbaar te maken? Op dit onderwerp sluit men zich aan bij de SP.

535

540

Dhr. **Cardol** (GL) geeft complimenten voor het PvE waarin een aantal punten uit het actieprogramma Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen zijn opgenomen, zoals duurzaamheid, circulariteit, inclusiviteit en social return. In het PvE moet ook aandacht besteed worden aan diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden, want slechte voorwaarden zijn slecht voor de werknemers maar hebben ook gevolgen voor bereikbaarheid en beschikbaarheid van vervoer. De prikkels om de doelstelling van zero-emissie snel te realiseren, worden ondersteund, maar deze doelstelling mag niet ten koste gaan van het aanbod van OV en voorzieningen.

545

550

Gedeputeerde **Loggen** heeft de vragen geclusterd in 9 onderwerpen. Dienstregelingsuren: er wordt - op basis van jarenlange ervaringen - gevraagd om een minimum aantal uren van 70%. 100% is niet realistisch, omdat de aanbieder hier creatief mee moet kunnen omgaan. Voor hogere garanties worden de ondernemers beloond. Haltes: er wordt niet gewerkt met voorgeschreven afstanden. De aanbieder wordt gevraagd om een zo groot mogelijk bereik, maar hij heeft de vrijheid dit zo goed mogelijk in te regelen, eventueel met ondersteuning van een flexstelsel. De ondernemer moet zelf met oplossingen komen, daarvoor wordt hij beloond. Met de aanbieder en met de regio's wordt gesproken over noodzakelijke

555

- 560 mitigerende maatregelen om de witte vlekken in te vullen. Het Muiderslot heeft een grote toeristische potentie en daarom zal de aanbieder hiervoor een passend aanbod moeten bedenken. Een andere mogelijkheid is dat de provincie dit aanvullend doet samen met de regio.
- 565 Dhr. **Klein** (CU) constateert dat PS de randvoorwaarden meegeven voor het programma van eisen, want aanbieders kunnen ervoor kiezen bepaalde verbindingen niet mee te nemen.
- 570 Gedeputeerde **Loggen** zal alle opmerkingen van de PS-leden betrekken in de besprekingen. Wanneer er veel voorschriften worden opgelegd, dan zijn de resultaten niet optimaal. Noord-zuidverbindingen: het CDA wordt verzocht een aantal voorbeelden aan te dragen ter onderbouwing van de opmerkingen. Het ziekenhuis heeft de ingang verplaatst en daarom zou de halte van het R-netwerk aangepast moeten worden. Hierover wordt overlegd met het ziekenhuis maar nu is nog niet te overzien hoe dit kan worden opgelost. Het is een brede wens van PS om zo snel mogelijk over te gaan naar zero-emissie, maar dat moet op
- 575 realistische basis plaatsvinden. Dit is wel een vraag in het ontwerp-PvE, maar geen voorschrift in het PvE, want dat zou wellicht leiden tot een minder waardevol aanbod vanwege de hogere investeringen in zero emissie. Aanbieders worden hier overigens wel voor beloond. Er is een bedrag van 7 miljoen euro achter de hand (maar daar moeten GS nog over besluiten) om deze ontwikkelingen extra te stimuleren. **De nota van beantwoording zal in GS vastgesteld worden waarna de gehele bundel aan PS wordt toegestuurd.** Arbeidsvoorwaarden/goed
- 580 werkgeverschap: de provincie staat voor goed werkgeverschap, dat was in de afgelopen jaren zo maar ook in de komende vier jaren, maar dit kan niet opgelegd worden aan aanbieders. Wel wordt ervan uitgegaan dat zij een cao met voldoende rusttijden voor chauffeurs hanteren. In het PvE is hierover een stevige social return paragraaf opgenomen om het belang dat de
- 585 provincie hieraan hecht, te onderstrepen. Aanvullende eisen: in een latere fase kunnen aanvullende eisen toegevoegd worden. De aanbieder dient in fase 1 het huidige net zoveel mogelijk in stand te houden totdat het HOV netwerk gereed is. Mogelijke optimalisaties en verbeteringen in het huidige systeem mogen dan doorgevoerd worden, maar indien mogelijk mogen deze ook eerder geïmplementeerd worden en hoeft niet gewacht te worden tot de
- 590 volgende fase. De periode van 9,5 jaar is gekozen zodat de vervoerder reeds aan de voorkant een evenwichtiger aanbod kan realiseren.
- Tweede termijn*
- 595 Mw. **Klaassen** (D66) verzoekt een toelichting op extra aandacht voor participatie door de concessiehouder.
- 600 Mw. **Doevendans** (PvdA) constateert dat in fase 1 90% als ondergrens wordt gehanteerd en daarna 70%. Graag een toelichting hierop. Bij het Muiderslot is een experiment uitgevoerd met een buurtbus, maar vanwege het ontbreken van vrijwilligers is dit mislukt. De gemeente benadrukt deze halte graag te willen behouden in categorie 5 samen met het knooppunt halte Muiden-Centrum en Naarden Vesting Westwalstraat. Kunnen deze opgenomen worden in
- 605 categorie 5? In het stuk ontbreekt de focus op de continuïteit en flexibiliteit van de bereikbaarheid en het realiseren van nieuwe haltes bij de bouw van nieuwe woningen of nieuwe bedrijventerreinen. Net als bij andere aanbestedingen kan de eis opgenomen worden dat de aanbieder voldoende aandacht schenkt aan inclusiviteit en goed werkgeverschap. In fase 1 moet het bestaande net niet alleen in stand worden gehouden, maar moet ook
- 610 aandacht worden gegeven aan het oplossen van knelpunten, zoals door het benutten van digitale technologie om een vraag gestuurd in plaats van een conservatieve invalshoek op aanbod gestuurd OV te realiseren. Het is heden ten dage zelfs mogelijk om via een app de bezorging van maaltijden te volgen, dan zouden er voor het OV ook dergelijke instrumenten moeten kunnen worden ingezet.
- 615 Dhr. **Cardol** (GL) vindt dat goed werkgeverschap en diversiteit zeker moeten worden opgenomen in het PvE.
- 620 Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat het doel van OV is om mensen die geen alternatieve vervoersmiddelen ter beschikking hebben zoals fiets of auto, van A naar B te brengen. Daarvoor moeten duidelijke eisen in het PvE opgenomen worden en marktwerking kan hieraan in de weg staan.

Dhr. **Klein** (CU) vraagt of duidelijk is welke thema's door PS naast de minimumgrens van 70% en zo mogelijk hoger, belangrijk gevonden worden. Voorgesteld wordt dat in de spits in de categorie-5 kernen elk halfuur een bus rijdt in plaats van een keer per uur.

625

Gedeputeerde **Loggen** zal nagaan of het opleggen van participatie wettelijk mogelijk is en geen precedents schept. PS zal hierover geïnformeerd worden. Hij zegt toe alle vragen en opmerkingen te inventariseren en hier schriftelijk op terug te komen nadat een toets heeft plaatsgevonden op de redelijkheid en haalbaarheid van de door PS geuite wensen. Een grootschalig aanbod van OV lijnen is niet vergelijkbaar met een app voor het bezorgen van maaltijden, maar nieuwe technieken en SMART mobility worden zeker meegenomen in volgende fasen van het traject.

630

Dhr. **Van Cuijk**, projectleider van de aanbesteding, meldt dat het vervoersplan gericht is op fase 2 waarin HOV 't Gooi in gebruik kan worden genomen. Dit is een belangrijk moment voor de vervoerders, omdat de belangrijkste drager van het OV, de R-netlijnen, een andere route gaan rijden. Men wil voorkomen dat er na een jaar weer veranderingen moeten worden doorgevoerd vanwege deze omslag. Fase 1 wordt zo stabiel mogelijk gehouden, zodat er maar eenmalig naar een nieuw netwerk hoeft te worden overgestapt. Dit eerste jaar geeft tevens de mogelijkheid om het nieuwe aanbod te evalueren en aan te passen of aanvullende opties te formuleren.

635

640

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als bespreekstuk wordt geagendeerd voor PS.

645

9. A-agenda PS-zaken

9.a Randstedelijke Rekenkamer: voordrachten voor ontwerpbegroting 2020 en begrotingswijziging 2019

De **voorzitter** meldt dat dit de portefeuille van de CdK betreft, maar hij is niet aanwezig. Eventuele vragen van de commissie worden schriftelijk toegestuurd naar mw. Hoenderdos, de bestuursdirecteur van de Randstedelijke Rekenkamer, die zo snel mogelijk beantwoord zullen worden. Zij vraagt of er vragen zijn. Niemand vraagt het woord. Er wordt geen zienswijze ingediend en het voorstel zal als hamerstuk worden geagendeerd voor PS.

650

655

10. Sluiting

De **voorzitter** meldt dat de volgende Interim Statencommissievergadering op 24 juni a.s. gepland staat. Zij dankt iedereen voor de bijdragen en sluit de vergadering om 17.00 uur.

660

665